

POLYTECHNIC (DUAL) EDUCATION: STUDY AND PRACTICE IN ONE PROGRAM

Saparboyeva Zakro Jamoladdinovna – Student of UzMPU

Ibrohimova Muyassar

Tursunkulova Odina

Students of the USAT mathematics department

Polytechnic (Dual) education is an educational format that combines theory and practice. It helps students master the profession faster, adapt to the workplace and increase their chances of finding a job. We explain why this educational model is a game-changer for young professionals. What is Polytechnic (Dual) education? How does the Polytechnic (Dual) education system work? Benefits for organizations? Benefits for students? What are professions and specialties? Keywords: Polytechnic (Dual) education, study, practice, knowledge, professional, specialist, vocational schools, enterprises.

POLITEXNIKUM(DUAL) TA'LIM: BITTA DASTURDA O'QISH VA AMALIYOT

Saparboyeva Zaxro Jamoladdinovna – O'zMPU talabasi

Ibrohimova Muyassar, Tursunqulova Odina – USAT matematika yo'nalishi talabalari

Kalit so'zlar: *Politexnikum(Dual) ta'lim, o'qish, amaliyot, bilim, professional, mutaxassis, kasb-hunar maktablari, korxonalar.*

Politexnikum(Dual) ta'lim - bu nazariya va amaliyotni birlashtirgan o'quv formatidir. Bu talabalarga kasbni tezroq o'zlashtirishga, ish joyiga moslashishga va ish topish imkoniyatlarini oshirishga yordam beradi. Biz ushbu o'quv modeli nima uchun yosh mutaxassislar uchun qarashlarini o'zgartiruvchi ekanligini tushuntiramiz. Politexnikum(Dual) ta'lim [nima?](#) Politexnikum(Dual) [ta'lim tizimi qanday ishlaydi?](#) [Tashkilotlar uchun foydalar?](#) [Talabalar uchun imtiyozlar?](#) [Kasblar va mutaxassisliklar nima?](#)

Dual ta'limda nazariya va amaliyot ajralmasdir. Talabalar kasb-hunar maktablari yoki universitetda o'qish bilan birga olgan bilimlarini tashkilotdagi ishlarida qo'llaydilar. Ular vaqtni behuda sarflamaydilar, aksincha darhol tajriba orttiradilar.

Ikki tomonlama tizimning o'ziga xos xususiyati ta'lim muassasasi va korxonaning muvofiqlashtirilgan ishi hisoblanadi. Ular birgalikda biznesning real ehtiyojlarini qondiradigan va talabalarga ish joyida yordam ko'rsatadigan dasturlarni ishlab chiqadilar.

Ushbu yondashuv kelajakdagi karyera uchun zarur bo'lgan kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan yagona, uzluksiz o'quv jarayonini yaratadi. Natijada, talabalar nafaqat nazariy bilimlarga, balki qimmatli amaliy tajribaga ham ega bo'ladilar, bu esa bitiruvdan keyin ishga tayyorliklarini sezilarli darajada oshiradi. Biznes uchun bu malakali mutaxassislarni jalb qilishning bir usuli, ta'lim muassasalari uchun esa dasturlarni zamonaviy bozor talablariga moslashtirish imkoniyatidir. Respublikamizda bu tizim asta-sekin standartga aylanib bormoqda.

Dual ta'lim tizimi qanday ishlaydi. Dual ta'lim tizimi Yevropada paydo bo'lgan bo'lib, u yerda uzoq vaqtdan beri malakali mutaxassislarni tayyorlashning eng ishonchli usuli hisoblanib kelgan. Germaniya va Avstriyada talabalar odatda kolleжда o'qishni ish tajribasi bilan birlashtirib, o'qishning birinchi kunlaridanoq professional ko'nikmalarga ega bo'ladilar.

O'rta maxsus kasb-hunar ta'limi tizimida, ya'ni kasb-hunar maktablarida dual ta'lim joriy etildi. Kasb-hunar maktablarida dual ta'lim nima? Bu ma'ruzalar va amaliy mashg'ulotlarning odatiy almashinuvi emas. O'quvchi ishchi guruhining bir qismiga aylanadi, uskunalaridan qanday foydalanishni o'rganadi va ish jarayonlariga qo'shiladi. Kasb-hunar maktablari va korxonalar birgalikda ishlaydi: birinchisi bilim beradi, ikkinchisi esa uni professional muhitda qo'llash imkoniyatini beradi.

Bu usul yosh mutaxassislarga zarur ko'nikmalarni egallashga va tezda ish topishga yordam beradi. Biznes uchun bu zamonaviy ishlab chiqarish qiyinchiliklariga tayyor xodimlarni tayyorlash imkoniyatidir.

Asta-sekin, ikki tomonlama tizim prezidentimiz tashabbusi bilan Respublikamizda yangi standartga aylanib bormoqda, ta'limga an'anaviy qarashni o'zgartirib, uni amaliyroq qilmoqda.

Asosiy xususiyatlaridan biri, mavjud ta'limda asosiy e'tibor nazariyaga qaratiladi. O'quvchilar darslarga qatnashadilar, uy vazifalarini bajaradilar va imtihonlar topshiradilar. Amaliyotlar odatda qisqa muddatli va asosiy o'quv dasturidan alohida bo'lib, yozda o'tkaziladi.

Dual ta'limda o'quvchi-talabalar ko'p vaqtlarini stolda emas, balki ish joyida o'tkazadilar. Ular real hayotdagi qiyinchiliklarga duch kelishadi: ular hamkasblar

bilan muloqot qilishni, bilimlarini amalda qo'llashni va professional muammolarni hal qilishni o'rganadilar. Bu tubdan boshqacha yondashuv.

Ta'lim muassasasi, korxonalar va kompaniya ishtirokchilarni birgalikda tanlaydi. Ular motivatsiya, akademik ko'rsatkichlar, intizom va kasbiy rivojlanishga qiziqishni hisobga oladilar. Ba'zan suhbatlar yoki testlar o'tkaziladi.

Ikki tomonlama ta'lim qiyinchilik tug'diradi. Lekin aynan shu narsa sizga tezroq o'sishga va kasbga katta ishonch bilan kirishga yordam beradi.

O'quvchilar o'z majburiyatlarini tushunishlari va real ish yukiga tayyor bo'lishlari muhimdir. Shuning uchun, ikki tomonlama ta'lim modeli ongli ravishda professional o'sish yo'lini tanlaganlar uchun mos keladi.

Bu kasb-hunar maktablari va ishlab chiqarish korxonalar o'rtasidagi kelishuvga bog'liq. Odatda, o'quvchi-talaba ikki kunni auditoriyada, uch kunni esa ishda o'tkazadi.

Kasbning o'ziga xos jihatlari hisobga olinadi: elektrchi xavfsizlik choralari va uskunalarini puxta egallashi muhim, kelajakdagi iqtisodchi esa hujjatlarni boshqarishni tushunishi kerak.

Asosiysi, nazariya va amaliyot navbat bilan emas, balki parallel ravishda, bir-birini to'ldirib boradi.

Ma'lumki, zamonaviy biznes malakali kadrlarga qiziqish bildirmoqda. Ikki tomonlama dasturlarda ishtirok etish ularning ehtiyojlariga mos keladigan mutaxassislarini tayyorlash imkoniyatini beradi.

Korxonalar ishlab chiqarishning o'ziga xos xususiyatlarini allaqachon tushunadigan xodimlarni ishga olishadi. Bu yangi xodimlarni ishga qabul qilish va o'qitish xarajatlarini kamaytiradi.

O'qitilgan xodimlar ishlab chiqarish korxonasiga keng ko'lamli tayyorgarliksiz qo'shilishadi — ular uskunalarini, jarayonlarni va jamoani bilishadi. Bu korxonaning yangi xodimlarni yollash va o'qitishga sarflaydigan resurslarini tejaydi.

Bundan tashqari, o'quvchi-talabalarning qobiliyatlarini oldindan baholash, istiqbolli nomzodlarni aniqlash va iste'dodlar havzasini shakllantirish mumkin.

Boshqa afzalliklari shundan iboratki, xodimlar almashinuvining pastligi - yosh xodimlar birinchi kundan boshlab o'zlarining ahamiyatini his qilsalar, sodiqroq bo'lishadi;

Imidjni mustahkamlash - ta'limda ishtirok etish korxonaning mas'uliyatli ish beruvchi sifatidagi obro'sini oshiradi.

Xuddi darslikdagi kabi, faqat haqiqiy vazifalar bilan ishlaydigan ish maydoni esa, talabalar uchun yana bir imtiyoz. Bunday qaraganda bular bir treningga o'xshaydi. Trening sizga nafaqat bilim olishga, balki kasbingizda muvaffaqiyatli boshlash uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni darhol rivojlantirishga imkon beradi: kelajakdagi ishga moslashish va jamoani bilish; o'qish davomida maosh yoki stipendiya olish; amaliy tajriba orqali ish topish imkoniyatingizni oshirish; zamonaviy uskunalar va texnologiyalar bilan ishlash; o'qish paytida korxonada yoki kompaniyada karyera boshlash.

Bunday model o'z qobiliyatlariga va kelajagiga ishonchni qozonishga yordam berishi muhimdir.

Dual ta'lim sizga vaqtingiz va kuchingizni oqilona boshqarishni o'rgatadi. Xuddi shu yondashuv shaxsiy moliya bilan ham, ayniqsa sizga ko'proq erkinlik va kamroq xarajatlarni ta'minlaydigan vositalar bilan ham ishlaydi. Halva kartasi bilan siz to'lov rejalaridan, ko'paytirilgan naqd pul qaytarilishidan va har xil banklarning qo'shimcha imtiyozlaridan bahramand bo'lishingiz mumkin.

Dual ta'lim, ayniqsa, uskunalar, texnologiyalar va real hayot jarayonlari bilan ishlash ko'nikmalari zarur bo'lgan sohalarda samarali hisoblanadi. Bularga texnik

va muhandislik kasblari, ishlab chiqarish, qurilish, IT va xizmat ko'rsatish kasblari kiradi.

Masalan, mashinasozlikda o'quvchi-talabalar kasb-hunar maktablarida bir vaqtning o'zida mashinasozlikni o'rganadilar va ishlab chiqarish liniyalarida ishlashni o'rganadilar. Qurilishda bo'lajak mutaxassislar qurilish maydonlarida amaliyot o'taydilar, u yerda ular chizmalarni o'qishni va asboblardan foydalanishni o'rganadilar. IT sohasida talabalar nazariyani korxonalarda real hayotdagi dasturlash va sinov vazifalari bilan birlashtiradilar.

Xizmat ko'rsatish sohalari, jumladan, avtomobil ta'mirlash, mehmondo'stlik, logistika va chakana savdo sohaslariga talab katta. Bu kasblar nafaqat bilim, balki muloqot qobiliyatlari, mijozlarga xizmat ko'rsatish va texnologiyalar bilan ishlash qobiliyatini ham talab qiladi.

Hozirda dual tizim Respublikamizdagi kasb-hunar maktablarida, texnikumlarida va universitetlarda faoliyat yuritmoqda. Dasturlar Milliy o'quv dasturi tomonidan qo'llab-quvvatlanadi.

Ta'lim muassasalari orasida xizmat ko'rsatish va axborot texnologiyalari kolleji, texnika universitetlari va iqtisodiyot va huquq sohasidagi xususiy oliygo'hlarda bor.

Xulosa qilib aytganda, politexnik(dual) ta'lim zamonaviy ta'lim formatidir. U nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni birlashtiradi, o'quvchi-talabalarga o'z kasblariga tezroq moslashishga yordam beradi va mehnat bozorida, ayniqsa ishlab chiqarish, IT, qurilish va logistika sohaslarida raqobatbardoshligini oshiradi. Bu usul nafaqat o'rganishni, balki darhol bilimlarini qo'llashni va kelajagini shakllantirishni istaganlar uchun mos keladi. Ushbu yondashuv real ish sharoitlariga tayyor bo'lgan talab yuqori bo'lgan mutaxassislarni rivojlantiradi va yoshlar va biznes uchun yangi rivojlanish imkoniyatlarini ochadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Воробьева Инна Михайловна, Опыт дуального образования как возможный путь повышения эффективности профориентации будущих абитуриентов и профессиональной подготовки студентов технических вузов// «Молодой учёный» . № 11 (91) . Июнь, 2015 г.
2. Дуальное обучение: опыт Германии и реалии России. Дуальная система. Источник: Управление производством № 1 2008. 02 июня 2010
3. Matushkin, N. N., & Stolbova, I. D. (2009). Model management training of scientific personnel in the field of engi neering and technology for innovation. *Innovations in Education*, 5, 4–13. Mukhametzyanova, G. V. (2005).

Pedagogical Cluster- Journal of Pedagogical Developments

PCJPD: Volume 4 Issue 05, May 2026, online: ISSN 2956-896X

PEDAGOGICAL CLUSTER

JOURNAL OF PEDAGOGICAL DEVELOPMENTS

Website: <https://euroasianjournals.org/index.php/pc/index>
